

Maar je begrijpt, op grond van jouw uitstekende verstand, Gnaeus Domitius,

- 85 dat dat de zaak met deze alleen voor ons is. En als zij **niet** beweert dat zij goud aan Caelius heeft geleend, als zij **niet** de beschuldiging uit dat door hem vergif voor haar is bereid, dan handelen wij brutaal, als wij over een vrouw des huizes anders spreken dan de eerbiedwaardigheid van getrouwde vrouwen (de eerbied voor getrouwde vrouwen) vereist. Maar als er zonder deze vrouw noch enige aanklacht noch enige hulpmiddelen om Marcus Caelius te bestrijden (aan te vallen) voor hen worden overgelaten (voor hen overblijven), wat anders is er dan wat wij, zijn advocaten, moeten doen, behalve dat wij hen die
- 90 hem achtervolgen, afweren? En dit zou ik zeker [nog] krachtiger doen, als zich voor mij in de tussentijd geen vete voordeed met de man van die vrouw – met haar broer, wilde ik zeggen; hierin vergis ik me altijd. Nu zal ik terughoudend te werk gaan en niet verder [voort]gaan dan [waartoe] mijn erewoord/plicht en de zaak zelf mij zal dwingen: want ik heb nooit gemeend dat ik een vete met een vrouw moest uitvechten, vooral [niet] met haar die allen altijd eerder als vriendin van allen / allemans-
- 95 vriendin hebben beschouwd dan als ook maar vijandin van iemand.

Een beroemde voorvader spreekt (pag. 35)

- Maar toch zal ik eerst aan haar zelf vragen of ze liever wil dat ik haar streng en ernstig en op de wijze van vroeger aanpak, of ontspannen en mild en beschaafd. Als [zij wil dat ik haar aanpak] op die strenge manier en wijze, [dan] moet door mij iemand uit de onderwereld worden opgeroepen (opgewekt) van die baarddragers, niet met dat baardje waarin zij genoeg scheidt, maar met die ruige [baard] die wij bij de oude standbeelden en voorouderpor-
- 100 tretten zien, om de vrouw de mantel uit te vegen (waarom con.?) en om in mijn plaats te spreken, opdat die vrouw niet onverhoopt kwaad op mij is. Laat dus uit die familie zelf iemand opstaan (tevoorschijn komen) en het liefst die Caecus (=blind); want het kleinste verdriet zal hij ondervinden, die haar niet zal zien. En hij zal ongetwijfeld, als hij tevoorschijn zal zijn gekomen, zo pleiten en zo spreken: 'Vrouw, wat heb jij met Caelius te maken, [wat] met een zeer jonge man, [wat] met een vreemde? Waarom was jij ofwel zo bevriend met hem, dat je hem goud
- 106 leende, ofwel zo vijandig dat je bang was voor vergif?

Had je niet gezien dat jouw vader, had je niet gehoord dat je oom, (niet dat) je grootvader, (niet dat) je overgrootvader, (niet dat) je betovergrootvader, (niet dat) je betoudovergrootvader consuls zijn geweest; wist je tenslotte niet dat je kortgeleden getrouwd was met Quintus Metellus, een zeer voortreffelijke en zeer dappere en zeer vaderlandslievende man, die, zodra (simul ac) hij een voet buiten de deur had gezet, bijna alle burgers in deugdzaamheid, roem [en] aanzien

110 overtrof? Waarom stond Caelius, aangezien je [toch] uit een zeer vooraanstaande familie door een huwelijk in een zeer beroemde familie was overgegaan, dan toch op zo goede voet met jou? Omdat hij een bloedverwant was, aangetrouwd, een goede vriend van jouw man? Niets van dat alles.

Wat was [de reden] dus [anders] behalve een bepaalde roekeloze wellust (roekeloosheid en wellust)?

tweeledige vraagzinnen:

ex ipsa quaeram utrum me severe agere malit, an remisse

tweeledige vraagzinnen zijn te herkennen aan:

- 1 utrum ... an
- 2 -ne ... an
- 3 ... an (dus: "niks" ... an)

het is een tweeledige afhankelijke vraagwoordzin, dus met: coniunctivus.

vraagzinnen

- worden ingeleid door woorden als quis, cur, quare
- -ne antwoord: neutraal
- non antwoord; nee > toch niet
- nonne antwoord: jawel > toch wel

let op:

- non drie letters nee: drie letters
- nonne vijf letters jawel: vijf letters

als een directe vraag in de coniunctivus staat, dan heb je een zogenaamde twijfelvraag.

quid faciam? wat moet ik doen?

let op het verschil tussen: mos, moris - mora, morae en mors, mortis!